

Kuvamuistoja Kuntoutumiskeskuksen uusien tilojen avajaisista Kinkomaalla 28.10.2010

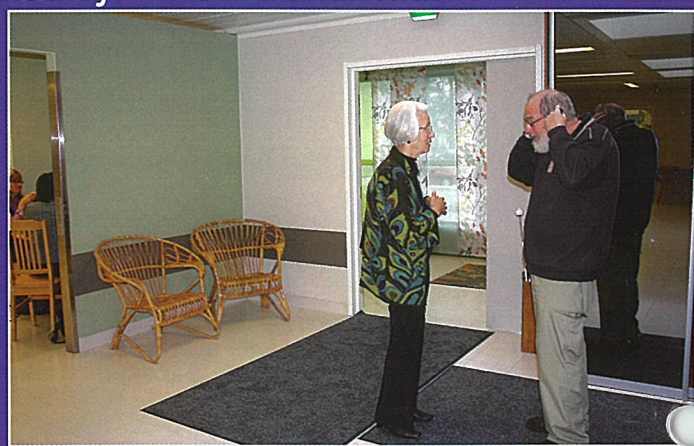
Timo Närhi, Seppo Jurvanen ja tulkki Lea Tuomaala odottavissa tunnelmissa.

Risto Hoikkanen toivottaa tervetulleeksi Näkövammaisten ja Haukkarannan koulujen henkilökuntaa.

Aluejohtaja Ritva Rouvinen saa lämpimän tervetuliaishalauksen kuntoutumispäällikkö Sinikka Merkkiniemeltä.

Silmälääkäri Lea Hyvärinen ja näönkäyttönohjaaja Antero Perttunen Näkövammaisten koululta.

Henkilökunnan ja kutsuvieraiden vilkasta ajatustenvaihtoa. Vieraat kiittelivät uusia tiloja viihtyisiksi, valoisiksi ja esteettömiksi. Kaikin puolin kuntoutukseen sopiviksi.

Kuntsarin iloista ”jengiä”: vas. Piia Suhonen, Soile Leinonen, Hilikka Matikainen, Kaisu Peltonen ja Sari Antikainen.

TUNTOSARVI

Nro 11 ♦ Marraskuu 2010

Suomen Kuurosokeat ry

Tasavallan presidentti Tarja Halonen vieraili liriksessä

Toiminnanjohtaja Kai Leinonen työlounaalla presidentin kanssa

Sisältö

Pääkirjoitus: Yhtäjuhlaa kun 40-vuotissynttärät lähestyvät.....	3
Presidentti vieraili liriksessä.....	4
Tunnelmia työlounaalta presidentin kanssa.....	6
Riku Virtasesta Kynnyksen puheenjohtaja.....	7
Kesämuistoja: Hyvää oloa Hyvän olon kurssilta.....	8
Kesämuistoja: Kun ukkosmyrsky yllätti.....	12
Kelan tulkkauksipalvelu.....	13
Asiakasprofiili on tärkeä.....	15
Tekniikka innosti nuoria Laajavuorella.....	16
Hirvenmetsästysaikaan.....	18
Runo: Tuli vei.....	19
Kuvamuistoja Kuntoutumiskeskusten uusien tilojen avajaisista.....	20

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy 17.12. Aineiston viimeinen jättöpäivä on 23.11.

Oikaisu! Edellisen Tuntosarven nro 10 takakannen kuvien ottajaa ei ollut mainittu. Kuvat oli ottanut Marika Mäkinen-Vuohelainen/NKL.

Juhlavuoden 2011 suojelija

Tasavallan presidentti Tarja Halonen on Suomen Kuurosokeat ry:n 40-vuotisjuhlavuoden 2011 suojelija.

Kannen kuvassa keskellä tasavallan presidentti **Tarja Halonen** vierailulla liriksessä. Kuva on otettu hetkeä ennen siirtymistä työlounaalle, jonne oli kutsuttu myös Suomen Kuurosokeat ry:n toiminnanjohtaja **Kai Leinonen** (presidentistä oikealle sininen kansio kädessään). NKL:n toimitusjohtaja **Mauno Lehtinen** vasemmalla, **Arvo Karvinen** keskellä takana ja tiedonsaantijohtaja **Teuvo Heikkonen oikealla**. Kuva: **Marika Mäkinen-Vuohelainen/NKL**.

TUNTOSARVI 36. vuosikerta, ISSN 0358-2280, **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry. **Taitto:** Tuija Wetterstrand, **Päätoimittaja:** tiedottaja Tuija Wetterstrand, p. 040 7532026, s-posti: tiedotus@kuurosokeat.fi. **Toimitusneuvosto:** Anu Mikkola (puheenjohtaja), Carita Halme, Esko Jäntti, Kerstin Maksimainen, Ari Suutarla, Jaakko Evonen ja Tuija Wetterstrand (sihteeri). **Hinta:** Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteellä, videona, ja/tai elektronisena versiona. Ruotsinkielinen Känselförbundet ilmestyy 4 kertaa vuodessa isokirjoituksella. **Tilaukset ja osoitteenmuutokset:** Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, p. 040 778 0299, faksi 040 604 7477, s-posti: kuurosokeat@kuurosokeat.fi. Toimiston aukioloaika ma-pe klo 8.00-15.45. **Painopaikka:** Kopio Niini Finland Oy. Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi. Tuntosarvi on Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liiton Kultti ry:n jäsenlehti.

Yhtä juhlaa kun 40-vuotissynttärät lähestyvät

Ensi vuosi on Suomen Kuurosokeat ry:n 40-vuotissynttärivuosi. Vuosi on täynnä erilaisia tapahtumia. Juhlavuoden teemaksi on valittu kosketus ja erityisesti halaus.

Juhlavuoden tapahtumista tiedotetaan ja keskustellaan syyskokouksen yhteydessä, jos ja toivottavasti kun aikaa syyskokousasioilta jää.

Syyskokous ja pikkujoulu

Syyskokouksen yhteydessä ”pamahtaa” varainhankintakampanjan lähtölaukaus. Siellä jaetaan osanottajille haastelappuja, joilla voi haastaa kavereita, yhteistyökumppaneita ja ketä vain mukaan varainhankintakampanjaan.

Tässä kampanjassa tarvitaan meidän kaikkien panosta. Olethan mukana! Kampanjasta tulee myöhemmin tarkempaa tietoa.

Syyskokouksen tärkeimpinä asioina ovat tietysti varsinaiset syyskokousasiat: toimintasuunnitelma,

talousarvio ja hallituksen jäsenten valinta. Tulevassa syyskokouksessa ovat voimassa yhdistyksemme uudet säännöt, joiden mukaan ei enää valita hallitukseen asiantuntijajäseniä. Hallituksen jäsenten lukumäärä pienenee samalla puheenjohtajaan ja kuuteen (6) varsinaiseen jäseneseen, ja nyt valitaan 3 jäsentä erovuoroisten tilalle.

Pikkujouluja juhlitaan sitten lauantai-iltana, ehkä jopa joulupukki ehtii kiireiltään käydä kokousväkeä katsomassa. Olen kuullut, että tontut ovat jo lähteneet liikkeelle ja tarkkailevat kaikkien kiltteyttä. Joka vuosi tämä näyttää tapahtuvan aikaisemmin eli kiltteysjakso myös pitenee ...

Oikein mukavaa syksyn jatkoa kaikille! Syyskokouksessa tavataan!

Lappeenrannassa 24.10.2010

Seppo Jurvanen
puheenjohtaja ■

Presidentti vieraili liriksessä

Aikuisten kuntoutuksessa liikumistaidon ohjaaja Ritva Kurikka-Savolainen kertoi presidentille näkövammaisten liikumistaidosta. Presidentti kokeili rohkeasti putkinäköä simuloivien lasien ja valkoisen kepin avulla, miten heikolla näöllä liikkuminen sujuu. Myös hieman epäilevästi suhtautunut turvamies myöntyi presidentin pyynnöstä samaan kokeiluun.

Teksti ja kuva: Marika Mäkinen-Vuohelainen

Presidentti Halonen poikkesi palvelu- ja toimintakeskus lirikseen pääkaupunkivierailunsa yhteydessä 21. lokakuuta. Päivän ohjelma oli alkanut helsinkiläisestä Alppilan koulusta. Liriksessä presidentti tutustui apuvälinemyymälä Avirikseen, Näkökeskus Visioon, aikuisten kuntoutukseen ja Senio-

ripalveluihin. Niiden lisäksi hänelle esiteltiin näkövammaisten tietotekniikkaa ja liriksen esteettömyysratkaisuja.

Aviriksessä presidenttiä kiinnostivat muun muassa pistemerkinnöillä varustetut, puhuvat rannekellot, suurenuslasit ja luupit sekä elektroniset suurennuslaitteet. Näkökeskus Visiossa presidentille esiteltiin nä-

öntutkimuksessa käytettävää valo-ohuonetta ja hän sai kokeilla keltaisilla linsseillä varustettuja laseja, jotka estävät häikäisyä ja parantavat kontrasteja. Vision vastaavalta optikolta Tuula Kääriäiseltä presidentti tiedusteli Suomessa vuosittain syntyvien näkövammaisten lasten lukumäärää.

Senioriklubilaiset kokivat jännittäviä hetkiä, kun presidentti ilmaantui paikalle kesken kahvittelujen. Klubilla sattui vierailun aikana olemaan aiheena alakulo ja siitä selviäminen. ”Olisi tärkeää, että meillä olisi monenikäisiä ystäviä”, presidentti korosti. ”Nuoret ihmiset pitävät meidät elämässä kiinni.”

Atk-kouluttaja Jari Mikola ja palvelupäällikkö Iiro Nummela näyttivät tietokoneen ääressä, miten sokea ja heikkonäköinen selviävät tietotekniikan ja siihen liittyvien apuvälineiden, kuten pistenäytön ja puhesyntetisaattorin, kanssa.

Rakennetun ympäristön esteettömyydestä presidentti oli hyvin perillä. ”Esteettömyys ei ole keneltäkään pois, mutta teille se on välttämätöntä.”

Liriksen kolmannen kerroksen aulaan presidentti Halosta innosti japanilaisen Nao Saiton suunnittelema rakennuksen opaskartta.

Muuten liris-vierailun keskustelussa käsiteltiin muun muassa näkövammaisten lasten ja nuorten elämää syntymästä ammatinvalintaan, opaskoiratyötä ja NKL:n kansainvälistä toimintaa.

Halosella oli myös omakohtainen yhtymäkohta Suomen näkövammaistyöhön. Vierailun päätteeksi nautitun lounaan aikana hän muisteli 1960-luvun loppua, jolloin hän toimi Suomen ylioppilaskuntien liiton sosiaalisuhteena. Hän oli mukana taistelemassa sen puolesta, että ylioppilaskokkeiden kysymykset saataisiin sokeille kokelaille pisteillä.

”Vierailu onnistui todella hyvin. Presidentti oli välitön ja kyseli aktiivisesti. Uskon, että hänelle jäi paljon mieleen näkövammaistyöstä. Toivottavasti hän tulee uudestaan käymään”, sanoo yhtenä vierailun isännistä toiminut NKL:n puheenjohtaja Esko Jantunen.

Liriksestä presidentin pääkaupunkivierailu jatkui lounaan jälkeen Sipoonkorpeen.

Sipoonkorpeen sopi luontevasti liitossa presidentille luovutettu lahja, näkövammaisen käsityöläisen pajusta valmistama sienikori sieniveitsineen. Liitolle presidentti lahjoitti Oiva Toikan presidentin kanslialle erityisesti muotoileman lasilinnun.

Tunnelmia työlounaalta presidentin kanssa

Teksti: Kai Leinonen

Tasavallanpresidentti **Tarja Halosen** liriksen vierailun päätteeksi NKL tarjosi työlounaan, jonne minut oli myös kutsuttu mukaan. Työlounas oli liriksen vastaanottotiskin takana olevassa kokoustilassa. Istuimme suorakaiteen muotoisen pöydän pitkillä sivuilla, 6 ihmistä per sivu. Presidentin seurueessa oli presidentin lisäksi 3 muuta henkilöä. NKL:n puolelta oli 5 johtajaa. Lisäksi henkilökohtaisen kutsun olivat saaneet Celia-kirjaston johtaja, **Arvo Karvinen** ja minä.

Jokaiselle oli määrätty paikka ja minun paikkani oli melkein presidenttiä vastapäätä. Tunnelma lounaalla oli vapautunut ja keskustelu oli hyvin vilkasta. Keskusteluissa toin kuurosokeiden tarpeet ja haasteet esille, koska muut puhuivat vain näkövammaisten tarpeista.

Presidentti kyseli aktiivisesti ja oli kiinnostunut aidosti näkövammaisten asioista. Valkoisen kepin käyttö ja järjestöjen taloudellinen tilanne oli myös esillä. Presidentti kertoi

myös omasta kuulemisestaan ja kuulolaitteestaan.

Lopuksi kiitin ja välitin presidentille kuurosokeiden ja työntekijöiden puolesta kiitokset siitä, että hän lupautui yhdistyksemme juhlavuoden suojeelijaksi. Ojensin hänelle kansiossa lukupaketin esitteitä, juhlavuoden tapahtumakalenterin ja Haasteena kuurosokeus -kirjan. Lukupakettia antaessani sanoin, että juhlavuoden teema on kosketus ja halaus on tärkeä osa kosketusta ja sillä on suuri merkitys kuurosokeiden maailmassa. Presidentti laittoi lukupaketin pöydälle ja sanoi, että nyt me sitten halataan. Näin sain presidentiltä halauksen. Lisäksi hän sanoi, että mikäli mahdollista, hän yrittää osallistua johonkin tapahtumaan!

Presidentti Tarja Halonen on erittäin luonteva keskustelija ja hallitsi tilannetta hyvin. Keskustelutilaisuus sujui hyvin luontevassa tunnelmassa. Toivottavasti presidentti pääsee johonkin juhlavuoden tapahtumaan. ■

Riku Virtasesta Kynnyksen puheenjohtaja

Teksti: Ari Suutarla ja Tuija Wetterstrand.

Kuva: Riku Virtasen kotialbumi

Turkulainen **Riku Heikki Virtanen**, 29, valittiin vammaisten kansalaisten ihmisoikeusjärjestö Kynnys ry:n puheenjohtajaksi vuodeksi 2011. Vastaehdokkaana oli Kynnyksen istuva puheenjohtaja **Amu Urhonen** Tampereelta. Valinta tehtiin lokakuun 30. päivä lauantaina syyskokouksessa Turussa.

Riku Virtanen on ollut mukana Kynnyksen hallituksessa vuodesta 2004. Nyt kesken kaksivuotiskauden hän siirtyi varapuheenjohtajasta puheenjohtajaksi.

Kynnys edistää eri tavoin vammaisten ihmisten perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla. Se järjestää erilaisia tilaisuuksia, harjoittaa yhteiskunnallista vaikuttamista, julkaisee, kouluttaa ja tutkii. "Tällainen toiminta vastaa sitä, mitä haluan tehdä. Jo hakiessani yliopistoon tiesin, että haluan edistää vammaisten ihmisten osallistumismahdollisuuksia yhteiskunnassa,

Riku Virtanen pääsi vaihtamaan muutamien sanan presidentin kanssa Kynnyksen toiminnanjohtajan Kalle Könkkölän syntymäpäivillä 16.1.2010.

ja tämän päämäärän kanssa on linjassa toimintani Kynnyksessä", Riku Virtanen sanoo.

Riku Virtanen valmistui oikeustieteiden kandidaatiksi Turun yliopistosta lokakuussa 2008. Hämeenkyröstä kotoisin olevasta miehestä tuli tiettävästi maailman ensimmäinen kuurosokea lakimies. Virtanen on erikoistunut ihmisoikeusasioihin ja kansainväliseen vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumiseen.

Puheenjohtajakautensa tavoitteiksi Riku Virtanen listaa Kynnyksen kansainvälisen toiminnan laajentamisen, toiminnan selkiyttämisen sekä sisäisen ja ulkoisen tiedotuksen parantamisen. ■

Hyvää oloa Hyvän olon kurssilta

Kurssin ilopillerit: Vuokko ja tulkki Henna.

Jaapekan ja viittomakielen ohjaajan tyytyväisiä ilmeitä.

Teksti ja kuvat: Anne Palo

Vaasan ja Oulun aluesihteerit **Inga Lassfolk-Herler** ja **Hilkka Kälkäinen** vetivät Lapuan kristillisellä opistolla 8-11.6.2010 Hyvän Olon kurssin. Meitä kurssilaisia oli 8 tulkkeineen.

Lapualle pääsee periaatteessa helposti, kun jää Seinäjoen jälkeen seuraavalla pohjoiseen päin mentävällä asemalla pois. Minulle VR järjesti matkalle ylimääräistä draamaa. Reittini kulki ensin kotoani Järvenpäästä lähiliikenteen junalla Tikkurilaan, jossa sitten vaihdoin pohjoiseen päin menevään kaukojunaan. Olin varmuuden vuoksi

sopinut, että opas tulee minua vastaan Tikkurilaan. Halusin varmistaa, että pääsen oikeaan junaan, koska kaikki kaukojunat lähtevät samalta raiteelta 2. Kerran erehdyin kiireessä väärään junaan, joka tuli oikeaan aikaan mutta myöhässä omasta aikataulustaan, eli se oli siis edellinen juna.

Korsossa, noin 5 minuutin päässä Tikkurilasta täpötäysi lähiliikenteen juna pysähtyi yhtäkkiä. Vilkuilin hädissäni kelloani, että ehdinkö kaukojunaani. Sitten tuli kuulutus, että Pendolino on syttynyt palamaan Malmilla ja koko raideliikenne on sekaisin! Kun lähijuna pitkän odotuksen jälkeen saapui Tikkurilaan,

emme meinanneet oppaani kanssa löytää toisiamme tuhansien ihmisten joukosta. Soittelimme hätäisinä toisillemme kännykällä. Onneksi kaukojunanikin oli 45 minuuttia myöhässä eli ehdin lopulta onnellisesti kyytiin ja saavuin Lapualle vain puoli tuntia myöhässä.

Tiistai

Ensimmäinen kurssipäivä tiistaina alkoi lounaalla, jonka jälkeen saimme rauhassa majoittautua huoneisiin. Lapuan kristillinen opisto sijaitsee aivan keskustassa todella luonnonkauniilla alueella, Lapuanjoen rannalla. Iltapäivällä luentosalissa tutustuimme kurssimme tavoitteisiin, ohjelmaan sekä toisiimme. Iltakävelyllä paikan kauneus havainnollistui todella hyvin.

Keskiviikko

Keskiviikko alkoi perheneuvoja **Matti Mäntykosken** parituntisella, todella mielenkiintoisella luennolla mielen hyvinvoinnista. Keskustelimme myös siitä, mikä tekee meidät onnelliseksi. Ne voivat olla hyvinkin pieniä asioita, mutta silti erittäin tärkeitä: hyvät ihmissuhteet, läheiset, luonnossa liikkuminen, hengelliset asiat, usko tai lemmikkieläimet. ”Tai vaikkapa mukava ja ystävällinen taksinkuljettaja, jonka aamulla kohtasin”, kuten eräs kurssilainen totesi.

Lapuanjoki upeassa iltta-auringossa opiston rannasta kuvattuna.

Näitä iloa ja onnea elämäämme tuovia asioita meidän kannattaa vaalia, jotta jaksaisimme paremmin raskaitakin päiviä.

Inga kertoi meille myös liikunnan merkityksestä hyvinvointiimme.

Päivällisen jälkeen opiston rehtori **Pentti Lementtinen** esitteli meille opistoa. Suomessa on 90 toimivaa kansanopistoa, joista 8 vaalii evankelisluterilaisen kirkon herännäisten eli körttiläisten perinteitä.

Lapuan kristillinen opisto on näistä vanhin ja aloitti aikoinaan Karhumäen opiston nimellä vuonna 1914. Vuoteen 1984 toiminnasta vastasi Suomen Herättäjä-Yhdistys, jolta se siirtyi Karhumäen kristilliselle kannatusyhdistykselle. Lapuan keskustan uusiin opistontiloihin siirryttiin 1988. Talvisin opiskelijoita on noin 110. Lyhytkurssien opiskelijoita on noin 1200. Itseäni kiinnosti ja hämmästytti kuulla, miten opisto on kouluttanut kymmeniä unkarilai-

sia maahanmuuttajia sopeutumaan Lapuulle ja Suomeen. Unkarilaisia näet on tuotu Atrian lihanjalostamoon lihanleikkaajiksi, kun suomalaisia ei siihen työhön ole riittävästi saatu!

Torstai

Torstai alkoi tasapainoa kehittäville sisäliikuntaharjoituksilla, jotka Inga ja Hilikka yhdessä olivat meille järjestäneet. Saimme kokeilla muun muassa tasapainolautaa ja terapiapalloa. Tasapainoamme testattiin silmät kiinni kävellessä, ja itse sain todeta, että kummasti ”viettää” aina oikealle. Mattojumbassa teimme erilaisia lihasharjoituksia. Lopuksi jokaisen oma tulkki tai opas sai tehtäväkseen rentouttaa kurssilaiset jumppamatolla hieromalla pikkuisella pallolla selän ja raajat. Kylläpä tuntui hyvältä!

Perjantai

Lounaan jälkeen lähdimme kimpakyydeillä retkelle Savipaja Lintukotoon tekemään löytöjä sekä tuha-

Savipaja Lintukodon lemmikit

la a m a n ylimääräiset eurot. Lämpimän aurinkoisessa paikassa oli todella kauniin

rauhallinen. Itse viihdyinkin enemmän ulkosalla valokuvatun. Monet tekivät löytöjä, joita sitten yhdessä ihastelimme!

Päiväkahvin jälkeen proviisori **Sanna-Kaisa Luoma** luennoi aiheesta ”Lääkkeiden ja luontaistuotteiden yhteensopivuus”. Kerrankin sai kysellä asioista, jotka ovat mietityttäneet minua. En ollut tullut ajatelleeksi, että kun lääkäriin tai leikkauksiin mennessä kannattaa aina kertoa, mitä luontaistuotteita käyttää. Luontaislääkkeet voivat reagoida joidenkin lääke-aineiden kanssa haitallisiksi seurauksin.

Osa kurssilaisista oli pitkän päivän jälkeen niin väsynyt, että nukahti kesken viimeisen luennon. Heitä sitten luennon hauska lopuksi herättelimme!

Luentotauolla **Jaapekalle** ja minulle ja kohta muillekin tuli huoli, että minne lottokupongin voisi viedä. Niinpä me lähes kaikki kurssilaiset oppainemme lähdimme havittelemaan ennätyspottia ja marssimme viemään lottokuponkeja R-kioskille.

Ennen päivällistä suuntasimme vielä **Mika-tulkki** eli pohjalaisittain ”tulukin” kanssa kohti HalpaHallia, joka on pohojalaanen käsite kaupamaailmassa! Olin turhaan etsinyt Helsingin isoista kaupoista ja ken-

Vas. Suomen ainoa ”tulukki” eli Mika ansioitui korkokenkien löytämisessä! Oik. Hyvää oloa Roposten malliin.

käliikkeistä kaipaamani klassisia avokasmallisia korkokenkiä. Tarjolla oli vain muotirumiluksia. Heti kauppaan päästyämme tämä ihme ”tulukkini” alkoi latoa eteeni mieleisiä kenkämalleja. Kolmas pari oli juuri se, jota olin etsinyt kuukausia! Saunailtaan ja iltapalalle mennessäni tein sitten korkokengät jalassa pienen esittelykierroksen.

Perjantai

Perjantaiamu koitti uskomattoman pian! Inga ja Hilikka pitivät aamupäivällä vielä luennon aiheesta ”Huolitellun yleiskuvan vaikutus mielen hyvinvointiin”. Kävimme läpi hyvään pukeutumiseen sekä hygieniaan liittyviä asioita. Varsinkin Hilkan väreistä ja niiden merkityksistä ja viesteistä kertova osuus herätti

paikoitellen aikamoista hilpeyttä, kun lähdimme analysoimaan toisiamme, että minkä värisiä vaatteita meillä sillä hetkellä oli päällä.

Tapahtumarikas ja antoisa kurssimme päättyi lounaan jälkeen pidettävään palautepalaveriin ja lähtökahveihin.

Jokainen oli saanut Hyvän Olon kurssista monenlaista ajateltavaa ja antoisia kokemuksia mutta ennen kaikkea hyvää oloa mukavassa seurassa ja yhteishengessä! Lämmin kiitos Ingalle ja Hilikalle. Kaikille mukana olleille oikein valoisaa talven odotusta! ■

Kun ukkosmyrsky yllätti

Teksti: Tuija Wetterstrand

Eräänä heinäkuisena hellekesän päivänä tamperelainen **Paula Laht** lapsineen lähti bussilla kohti suosittua uimarantaa Hervannan Suolijärvellä. Vanhin Paula ja **Tarmo** Lahtin lapsista, 13-vuotias **Laura** oli isänsä kanssa matkalla, mutta kaksi nuorinta, 11-vuotias **Lasse** ja 8-vuotias **Elisa** halusivat tutulle rannalle hyppimään laiturilta vilvoittavaan veteen.

Kesä 2010 on jäänyt muistoihin kaikkien aikojen hellekesänä. Nytkin ranta oli täynnä ihmisiä. Lasten pulikoidessa vedessä Paula Laht istui laiturilla ja huljutteli kipeää jalkaansa vedessä. Jalasta oli poistettu kipsi pari kuukautta aikaisemmin, mutta jalka oli edelleen turvonnut. Kylmä vesi viilensi ja rauhoitti sitä mukavasti. ”Yhtäkkiä huomasi kaukana taivaanrannalla mustia pilviä. Aloin laittaa tavaroita kasaan. En voinut huutaa lapsia pois vedestä, koska he ovat kuuroja. Viitoin, että äkkiä pois vedestä.

Onneksi poika huomasi viittomiseni ja lapset lähtivät uimaan nopeasti rantaan.”

Mustat ukkospilvet vyöryivät vauhdilla kohti. Vesipisaroita tipahteli, kun Paula Laht kiirehti lapsia pois laiturilta. Vaatteita ei ennättänyt vaihtaa, pyyhkeet vain hartioden suojaksi ja sitten kiireesti turvaan kohti ylempänä rinteellä sijaitsevaa bussipysäkkiä. ”Könkkäsin mukana kipeällä jalallani. Minulla oli vielä liukaspohjaiset kengät, koska kipeän jalan takia en voinut käyttää vielä tavallisia sandaaleja. Oli se melko hankalaa menoa,” Paula Laht nauhahtaa nyt.

Kun äiti lapsineen pääsi bussikatoksen alle, satoi jo kaatamalla. Sinne oli tullut ukkosmyrskyltä turvaan muitakin ihmisiä. Alkoi salamoida. Sitten räjähti. ”Aivan lähellä kadulla iski valtavan iso salama. Matkaa siitä pysäkille ei ollut kuin parikymmentä metriä. Lapset katsoivat silmät pyöreinä ja vielä jälkeempäinkin poika taivasteli sitä, miten iso

se lähelle iskenyt salama oli. Meillä oli vähän levoton olo, mutta ei kuitenkaan pelottanut ihan hirveästi”, Paula Laht kertaa.

Ukkosta ja salamointia jatkui puolisen tuntia. Ihmiset lähtivät pysäkiltä vaikka vettä satoi edelleen. Paula Laht laittoi viestin ystävälleen, jonka luokse heidän oli ollut tarkoitus mennä kylään. Ystävä tuli omalla autolla hakemaan Paulan ja lapset pysäkiltä. Ukkosmyrskyn vuoksi perheen päivän suunnitelmat menivät uusiksi. Kyläilyn sijaan matka vei nyt omaan kotiin.

Kesä 2010: Helteitä ja rajuilmoja

Menneen kesän aikana rikottiin useita lämpöennätyksiä. Vielä elokuun alussakin lämpötila kipusi yli 33 asteen. Kesä eli kesäkuusta elokuuhun ulottuva jakso oli Ilmatieteen laitoksen mukaan suuressa osassa maata tavanomaista lämpimämpi, vain Pohjois-Lapissa koko kesän keskilämpötila jäi tavanomaista alemmaksi. Helteiden saattamana kesällä koettiin useampi rajuilma. Ukkoskauden salamamäärä, 168 000, oli selvästi yli pitkän jakson keskiarvon (138 000).

Lähde: Ilmatieteen laitos. ■

Kelan tulkkauspalvelu

Teksti: Heikki Majava

Suomen Kuurosokeat ry:n edustajat kävivät 20.10. tutustumassa Kelan Vammaisten tulkkauspalvelukeskuksen (Vatu) toimintaan Turussa. Samalla keskusteltiin tulkkauspalvelun tilanteesta ja kuurosokeiden asiakkaiden kokemuksista. Esitettyihin kysymyksiin ja tilanteisiin saatiin vastauksia ja selvennyksiä.

Useimpien asioiden taustalla on se, että toiminta on vasta käynnistynyt ja että alussa toiminta hakee muotoaan. Välityskeskuksilla on vielä hieman toisistaan poikkeavia käytäntöjä ja soveltamistapoja. Myös kunnilta saaduissa tiedoissa on ollut puutteita ja virheitä. Kela tarvitsee palautetta, jotta havaitut epäkohdat voidaan korjata mahdollisimman nopeasti.

Monia kuurosokeita on huolestuttanut lisätuntien saaminen. Kelan puolelta vakuutettiin, että se ei ole ongelma. Lisätunteja saa. Niitä pi-

tää hakea, kun myönnetyt tunnit ovat loppumassa. Jos jo vuoden alussa tietää, että myönnetty tuntimäärä ei riitä, voi hakemuksen jättää hyvissä ajoin. Päätös lisätunneista on voimassa vain haettuna vuonna. Seuraavana vuonna on haettava uudestaan lisätunteja. Ulkomaanmatkoilla käytetään samoja tulkkauspalvelutunteja, kuin muussakin tavanomaiseen elämään myönnettyissä tunneissa. Ainoastaan opiskelutulkkaukseen tulkkauspalvelutunnit haetaan ja myönnetään erikseen.

Tulkin nimen saaminen on ollut osalle asiakkaita ongelma. Kelan puolelta ilmoitettiin, että tulkin nimi ilmoitetaan kuulonäkövammaiselle asiakkaalle viimeistään 3 päivää ennen tilauksen toteutusta. Jos tämä ei toteudu, Kela haluaa tästä palautetta.

Keskustelua käytiin myös yleistulkin tilaamisesta kerhoon. Siitä on liikkunut erilaista tietoa ja asiaan haluttiin Kelalta selvennys. Kela ilmoitti että yleistulkki pitää tilata tilaajan nimellä. Esimerkiksi kerhonvetäjä voi tilata yleistulkin. Tilanteessa, jossa tulkin tilaaja ei ole paikalla, voidaan tulkin tilaaja vaihtaa. Käytännössä se tehdään niin, että jälkikäteen tehdään uusi tilaus toisen henkilön nimellä. Koska tulkkaustunteja myönnetään lisää, ei tämän pitäisi vaarantaa kenen-

kään henkilökohtaista tulkkauspalvelun saamista.

Asiakasprofiilin laatimisessa on ollut ongelmia. Kela toivoo että kaikkiin asiakasprofiililomakkeen kysymyksiin vastattaisiin. Profiilia voi ja kannattaa täydentää myöhemmin. Profiilissa kannattaa antaa mahdollisimman tarkat tiedot. Tämä helpottaa tulkin välittämistä ja oikean tulkin löytämistä.

Tulkkauspalvelun toimivuuteen vaikuttaa välitysjärjestelmä ja sen toimivuus. Kela vakuutti, että välitysjärjestelmää kehitetään jatkuvasti ja myös jatkokehityshankkeita on tulossa. Tulkkiprofiileihin on tulossa muutoksia ja tulkit voivat jatkossa ilmoittaa aiempaa tarkemmin omasta erityisosaamisestaan.

Kelan ja Vatun palveluiden saavutettavuudesta keskusteltiin myös. Järjestö korosti että palveluiden ja tiedotuksen tulee olla asiakkaille esteettömässä muodossa. Kelasta todettiin, että tulkkauspalvelujen osalta he ovat joutuneet turvautumaan Kelan valmiisiin järjestelmiin, jotka eivät ole kaikin osin esteettömiä. Esteettömyysasiaa on viety Kelan sisällä eteenpäin ja parannuksia toivotaan tulevaisuudessa.

Järjestöjen ja Kelan yhteistyöstä keskusteltiin. Järjestön osalta tuotiin esille tarve säännölliseen yhte-

ydenpitoon. Myös tulkkitoiminnan yhteistyöryhmän ja tulkkirekisterin asema tulisi saada selvitettyä. Keskinäinen yhteydenpito järjestön, Kelan terveystosaston ja Vammaisten tulkkauspalvelukeskuksen kanssa on tärkeää.

Osallistujille jäi hyvä vaikutelma vierailusta Vammaisten tulkkauspalvelukeskukseen. Vierailun perusteella yhteistyötä on hyvä jatkaa.

○ Tapaamiseen osallistuivat

Kelasta: Vatun johtaja **Outi Ollila**, Vatun varajohtaja ja tiedottaja **Sanna Johansson**, suunnittelija **Riikka Heikkinen** Kelan terveystosastolta Helsingistä, vakuutussihteeri **Thea Talvi** ja asiakassihteeri **Tytti Lehtonen**. Sanna Johansson ja Riikka Heikkinen osallistuivat kokoukseen Helsingistä videoneuvottelun kautta.

○ **Suomen Kuurosokeista:** puheenjohtaja **Seppo Jurvanen**, oikeuksienvälöntöryhmän jäsen **Riku Virtanen**, aluejohtaja **Ritva Rouvinen**, järjestöpäällikkö **Heikki Majava**, projektivastaava **Merja Kovanen** ja aluesihteeri **Marjatta Puromäki**. ■

Asiakasprofiili on tärkeä

Teksti: Stina Ojala

Asiakasprofiili on tärkeä asiakirja nyt kun tulkkauspalvelut ovat siirtyneet Kelalle. Asiakasprofiili on asiakirja, jonka avulla kerrot Kelan välityskeskuksille sen, millaista tulkkauspalvelua tarvitset.

Asiakasprofiiliin kannattaa tehdä nimilista niistä tulkeista, joiden tulkkaus-, opastus- ja kuvailutavat olet kokenut toimiviksi. Tätä nimilistaa kutsutaan tulkkiringiksi. Asiakasprofiilissa oleva tulkkiringi on peruste kilpailutusjärjestyksen ohittamisessa harkinnan mukaan.

Asiakasprofiili kannattaa täyttää muiltakin osin huolella. Täytettäessä kannattaa miettiä myös vaikeampia tulkkaustilanteita, jotta kaikki tulkkausta koskevat tarpeet otetaan huomioon. Kaikki aluesihteerit sekä kommunikaatiopalveluiden työntekijä auttavat asiakasprofiilin täyttämässä ja päivityksessä. ■

Tekniikka innosti nuoria Laajavuoressa

Teksti: Maarit Patrikainen

Suomen Kuurosokeat ry:n nuoret kokoontuivat lokakuun alussa ensimmäiseen IT-viikonloppuun Kylpylähotelli Rantasipi Laajavuoreen Jyväskylään. Viikonloppu sisälsi tiukkaa asiaa ja ajatustenvaihtoa, mutta myös rentoutumista hyvässä seurassa. Viikonlopun järjestäjänä toimi Tieto- ja viestintätekniologian tukipalvelut.

Nuoret ovat saaneet tukea tietokoneen hankintaan ja ylläpitoon pääasiassa Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskuksesta Jyväskylästä. Aikuistuuessaan heidän asiakkuutensa siirtyy Kuurosokeiden Toimintakeskukseen Tampereelle, ja samalla heille tarjottavat palvelut muuttuvat. Nuoret tutustuivat IT-viikonlopun aikana yhdistyksen koko IT-henkilöstöön ja saivat perustietoa IT-tuki, IT-koulutus- ja kommunikaatiopalveluista. Palveluiden lisäksi nuoret pääsivät tutustumaan erilaisiin tietokoneen apuvälineisiin, joita tällä hetkellä on markkinoilla.

Elina Hujalan iloinen ilme kertoo kaiken IT-viikonlopun tunnelmista.

Teksti ja kuvat: Jaakko Evonen

Jo ennen tapahtumaa aistin, että se kiinnostaa nuoria, koska Facebookissa asiaan liittyvä keskustelu kävi kuumana. Viikonloppu oli mielestäni todella onnistunut ja yhteishenki oli hyvä. Pienryhmissä kukin pääsi hypistelemään ja kokeilemaan apuvälineitä sekä esittämään kysymyksiä. Laitteita oli runsaasti matkapuhelimen apuvälineistä erilaisiin skannereihin ja ruudunlukijoihin. Eräs mieleenpainuvimmista oli EyePal, joka skannaa kameralaan lähes minkä tahansa tekstin ja lukee sen ääneen.

Mielenkiintoisia olivat myös Linux Ovi ja mukana kuljetettavat taskukamerat. Linux Ovessa on mahdollista lukea tuoreimmat uutiset selkeässä tekstipohjaisessa selainikkunassa. Ohjelmaan oli asennettu myös erillinen ruudunlukija ja sitä pystyi käyttämään näyttö sammutettuna. Taskukamerat olivat puolestaan näppärän kokoisia. Niillä voi ottaa kuvia esimerkiksi pienellä tekstillä painetusta kassakuitista ja suurentaa se haluttuun kokoon.

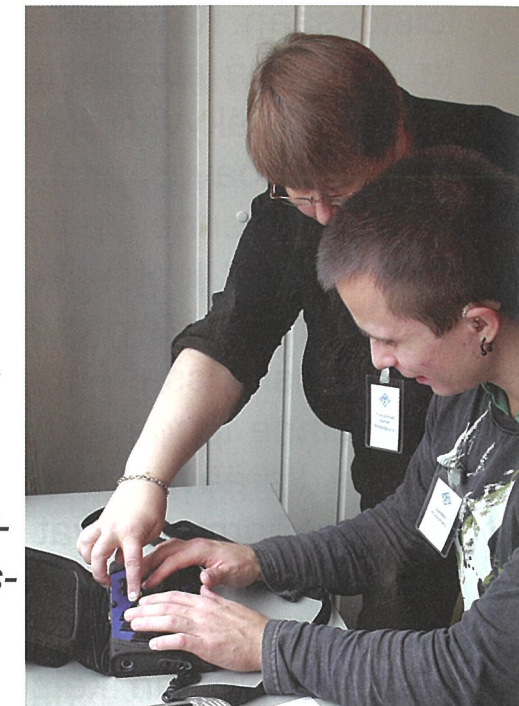
Kilpailuviettimme sai tyydytystä kun pääsimme keilaamaan. Radoilla nähtiin hienoja suorituksia, ja monilla nättiä lantiosta liikkeelle lähteneet heitot poikivat komeita täyskaatoja. Saimme onneksi musiikin pois päältä sekä lisää valaistusta, sillä muuten kommunikointi olisi ollut hankalaa. Tästä kiitos IT-porukalle sekä hotellin henkilökunnalle!

Miesten saunaosasto oli erikoinen, sillä eräässä saunahuoneessa oli telkkari. Onneksi siellä ei pyörinyt koukuttavia elokuvia, sillä jaksoin kuumassa löylyssä katsoa vain parin minuutin mainokset. Naisten puolelta telkkari kuulemma puuttui. Korpisaunan vahva erikoinen tuoksu palautti mieleeni Lapin erämaan tunteineen, poroineen ja hirvineen.

Kylpylän allasosastossa oli paljon porealtaita ja kuumavesiallaskin. Altaassa kelluminen oli kuin tuu-

Kalle Kiviniemi (vas.), Milla Päiväniemi ja Eetu Seppänen tutustuvat lukulaitteen toimintaan.

Anne Metsäpuro opettaa Jarkko Hirvoselle pistenäytön käyttöä.

lahdus viime kesältä, sillä lämpöä altaassa oli 37 astetta. Välillä harmitti, kun muut eivät aina huomioineet altaassa olevia kuurosokeita, vaan riehuivat ja mekastivat miten sattui.

Viikonloppu oli vertaistukimielessä erittäin onnistunut. Apuvälineistä riittikin juttua iltamyöhään asti ja moni löysi niistä uusia ratkaisuja arjen vaikeisiin tilanteisiin. ■

Hirvenmetsästysaikaan

Teksti: Nimimerkki Ojoisten torppari

Hyvin nukutun yön jälkeen syksyinen aamu näyttäytyy kaikessa loistossaan. Katselen ulos ikkunasta. On vielä sumuista, mutta ruskan värit näkyvät kirkkaina. Kohta lehdet putoavat puista maahan ja muuttuvat ennen pitkää mullaksi. Muuttolinnut lentävät etelää kohti. Talvehtimaan jäävät sorsat kelluvat vielä kaislikossa. Rusakot hyppelevät sinne tänne syötävää etsien. Oravat keräävät talven varastoja. Siilit ja käärmeet ovat vetäytyneet jo talvihorrokseen maan alle.

Jätän maiseman katselemisen ja alan siivota. Siinä touhutessa katseeni sattuu eteisen seinällä oleviin isoihin hirvensarviin. Alan muistella, minkälaista oli hirvenmetsästysaika lapsuudessani. Isäni ja koko suvun miehet metsästäivät hirviä ja jäniksiä joka syksy.

Metsästyskauden alussa hirvenmetsästysporukka pyysi maatilan omistajalta lupaa ampua maatilan metsissä. Hirvenmetsästysporukkaan kuului 10-12 henkeä. Poliisilaitok-

Hirviemo ja vasa Puumalassa viime elokuussa. Hirvien kantaa säädellään suunnitellulla metsästyksellä. Hirven metsästys on luvallista ja luvanvaraista syyskuun viimeisen lauantain ja 31. päivän joulukuuta välisenä aikana. Kuva: Tuija Wetterstrand

selta täytyi hakea metsästyksen oikeuttava lupa. Porukan johtaja oli vastuussa kaikesta ja vastasi myös porukan hyvinvoinnista. Porukan täytyi olla henkisesti tasapainossa ja kaikkien hyviä ampumaan. Väsymyksenä tai alkoholin vaikutuksen alaisena ei voinut metsästyksiä. Joskus sattui liikenneonnettomuuksia, kun ampumista pakojuoksevat hirvet ja kauriit säntäilivät maanteille.

Kaikki toivotimme onnea porukalle hirvenmetsästyksen. Kun joku ampui hirven, sai hän kaadon merkiksi

kiinnittää lippalakkiinsa tai metsästyshattuunsa havunoksan. Onnistuneen metsästysretken kunniaksi nautittiin kuohuviiniä. Ammutut hirvet vietiin latoon, veret laskettiin pois ja ruhot paloitettiin. Jokainen metsästäjä sai osansa lihoista. Osa lihoista pakastettiin tulevia hirvipeijaisia varten.

Hirven paisti valmistettiin meillä perinnereseptin mukaan. Jauhelihasista tehtiin lihapyöryköitä ja lopuista lihoista keittoa. Hirvennahasta parkittu talja laitettiin isännän huoneen lattialle tai seinälle.

Vanhan tavan mukaan metsästysporukka järjesti hirvipeijaiset, jonne kutsuttiin mukaan perhettä ja ystäviä. Peijaiset pidettiin joko jonkun kotona tai metsästysseuran talolla. Kokenut emäntä keitti hirvisoppaa, siinä piti olla vahva riistan maku. Leivät leivottiin ja kahvit keitettiin. Metsästysporukan pomo toivotti kaikki tervetulleeksi peijaisiin, kertoi metsästyksen onnistumisesta ja kiitti omaa porukkaa hyvästä yhteistyöstä. Ilta jatkui yhdessä iloisia värssyjä laulaen ja kahvia juoden. Lopuksi tanssimme musiikin säestyksellä.

Nykyisinkin metsästysporukat käyvät metsällä. Mutta tällaiset muistot minulla on hirvenmetsästysajasta omasta lapsuudestani ja nuoruudestani. ■

Runo: Anu Mikkola

Tuli vei
toivo toi
mahdollisuuksien muotokuvat.

Mahdollisuudet maistuvat
kirpeän kirpeiltä
ja rehellisen raikkailta.

Mahdollisuuksien metsät
mielemme matkalaukussa,
jota joudumme
pakkaamaan aamuisin
ja purkamaan päivän päättyessä.

Mahdollisuuksien kanssa käsikkäin
matkaamme läpi
päivien eilisten,
kohti huomisen huippuja.

Toki huippu on hutera
ja sieltä voi pudota.
Eikä turvaverkko
ole aina viritetty. ■